

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

Upravništvo:

Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 36.Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15 .
za zased. ozemlje . 300 .
za inozemstvo . . . 400Oglasi za vsak mm višine
stolpe (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpe (58 mm) . 1 .

Dr. M. Brezigar.

Boj finančnega odbora za izboljšanje finančne uprave.

Finančni odbor se je pretekli teden temeljito bavil s finančnim zakonom da mu odbije ostrine in obvaruje naše gospodarstvo težkih posledic nekaterih novih bremen. Skoro vsa vprašanja našega gospodarstva so se v odboru obdelala. Kritika je bila ostra. Neprijetno dirne finančni zakon, v kolikor hoče že itak preobremenjeno finančno ministrstvo pritegniti nase cel vrsto novih finančnih poslov in njimi tudi prav malenkostne. Nadaljnja pogreška finančnega zakona je v nameri, da se proširijo nekateri finančni zakoni srbski na vso kraljevino brez izpremembe. Razprave v finančnem odboru so pokazale, da so referenti finančnega ministrstva obvladali le srbske zakone, prilik in dosedanjih predpisov v novih pokrajinah pa ne poznajo. Jasno se je pokazalo, da je odločujoče uradništvo finančnega ministrstva prenosnostransko sestavljeno. Tjaka spadajo ljudje s pregledom čez vso državo.

V sledečem podajam v glavnih potezah kritiko finančnega odbora glede finančnega zakonskega načrta.

Monopol.

Ministrstvo hoče v Srbiji že postoječi monopol na tobak, sol, petrolej, vžigalice in cigaretni papir proširiti z enim mahom na vso kraljevino. Monopolska uprava, ki sama nabavlja in prodaja te predmete, pa ni svoji nalogi za Srbijo ni kos. Ko jo je finančni odbor pozval, naj predloži račune za preteklo leto, ni bila v stanu to izvršiti. Taki monopolski upravi ni mogoče zaupati še širših poslov. Finančni odbor je izrekel prepričanje, da bi razširjenje monopola ogrozilo redno aprovizacijo prebivalstva s soljo, petrolejem in vžigalicami in da bi se vrhutega dvignile cene za monopolske predmete. Uprava monopola n. pr. računa na nabavni strošek soli nad 3 krome za kilogram. Naši trgovci pa imajo dovolj soli v rokah po 1 krono na državni meji. V novih pokrajinah se plačuje monopolska taksa, ki prebivalstvo obremenjuje ravno tako kakor monopol sam. Finančni odbor je soglasno odklonil razširjenje monopolov na vso državo, pač pa vzel na znanje Stojanovičeve izjavo, da skliče strokovnjake iz vseh pokrajin, da se izdela nov monopolski zakon za tobak.

Finančna administracija.

Delegatom v poedinah pokrajinah hoče minister postaviti kontrolne organe. To je nezaupnica uradnikom, ki so ravnotako eksponenti ministrstva. S tem bi se ustvarilo uradništvo dveh vrst. Odbor se je uprl temu načrtu. Istotako smo bili proti temu, da bi ministrstvo na novo razmestilo finančno uradništvo. Finančni odbor se je odločno uprl proti členu 173. proračunskega predloga, ki hoče carinske uradnike v disciplinarnih stvareh podrediti zakonu o činovnikih gradjanskog reda kraljevine Srbije. Finančni odbor je predlagal, naj se raje za vso državo uvede pragmatika, ki bo ščitila uradništvo pred samovoljo višjih. Konečno smo odklonili zahtevo ministrstva, da bi smelo postavljati tudi uradnike brez kvalifikacije.

Kontrola finančne uprave.

Ministrstvo si je hotelo zagotoviti neobčno svobodo glede razpolaganja z državnimi dohodki. Ogorčeno se je zavrnila zahteva v členu 15. finančnega zakona, da ne bi bilo treba položiti zaključnih računov za preteklo leto. Ravnotako nepravilna je želja v členu 28., da sme finančno ministrstvo s svotami, ki bi se pridobile pri nabavi živeža, obleke itd.

prosto razpolagati za kritje prejšnjih dolgov. Ne pove se, za kake vsote gre in za kakšne dolgove. Tudi pooblastilo v členu 20., da minister financ sme po odobrenju ministrskega sveta najeti posojil v inozemstvu kolikor hoče, je preširoko. Ministrstvo pa hoče vrhutega imeti proste roke glede nekaterih davkov. Pri členu 160., o katerem so referenti trdili, da je samo tehnična značaja, in ki predpisuje, da se ima plačati trošarina v zlatu, se je razvil hud boj. Kurz dinarja v zlatu naj bi namreč ministrstvo samo določalo. Kaj pomaga znižanje trošarine, če more ministrstvo s samovoljnim zvišanjem kurza davek vsak hip pomnožiti. S tem se izigrava finančni odbor in ves parlament. Zato se je finančni odbor tem in enakim preširokim pooblastilom odločno uprl.

Kako je finančni odbor odklonil nekatera prehuda davčna bremena, sem že poročal. Mnogo se je kritiziralo

carinarstvo.

Jako ostro se je obsojalo odbijajoče zadržanje carinarskih uradnikov napram strankam in napram kolegom. V finančnem odboru sem stavil zaradi tega sledeči predlog: „Pritožbe proti postopanju carinaric naj se vpošljejo pokrajinskim carinskim direktijam kot drugi instanci, a generalna direkcija carin (finančno ministrstvo) naj fungira kot tretja instanca. Take direktije se imajo ustanoviti v Beogradu, Novem Sadu, Skoplju, Sarajevu, Splitu in Ljubljani. Direktije vrše kontrolo nad carinaricami in skrbje, da se carinjenje vrši kolikor mogoče naglo. V tem pogledu imajo izdajati organom carinarn potrebna navodila. Te direktije vrše tudi disciplinarno oblast nad njimi. Dokler se pokrajinske direktije ne aktivirajo, naj vrše njihove funkcije delegati finančnega ministrstva v Sarajevu, Splitu, Zagrebu in Ljubljani vsak za svojo pokrajino.“

Končno se je v finančnem odboru poudarjalo, da so počasnega carinjenja krivi ne le predpisi, ampak tudi nekateri uradniki. Zato se je zahtevalo v tem pogledu bistvenih prememb.

Kandidatura dr. Trumbića.

Split, 25. sept. Oba lista tukajšnjih organiziranih političnih strank, „Jadran“ v imenu ljudske stranke in „Život“ v imenu demokratske stranke predlagata, naj se vse stranke v Dalmaciji brez ozira na svoja strankarska načela zedinijo v kandidaturi dr. Trumbića, ker uživa splošno zaupanje vsega prebivalstva Dalmacije. Na ta način bi se tudi manifestiral akt solidarnosti z borbami ministra za zunanje stvari za naša narodna prava.

Revizija programa radikalne stranke.

Beograd, 25. septembra. (Izvirno.) Na jutrišnji skupščini radikalne stranke se bo razpravljalo o reviziji dosedanjega programa te stranke. Kakor poroča „Tribuna“, želi radikalna stranka nadaljevati svoj obstoj kot prava edinstvena narodna stranka za celo kraljevino, kakor je bila do sedaj za Srbijo. V svoje vrste bo sprejela vse državljane naše države, ki sprejmo njena načela. Za novo državo prevzemajo radikali načelo, ki je določeno v krfski deklaraciji. V okviru teh načel more dobiti država zakonito obliko in ustavo kot osnovni zakon države. Princip edinstvenosti države naj bo izražen v edinstveni vladi, edinstvenem parlamentu in edinstvenih zakonih. Glede zunanje politike bo zastopala stranka stališče, naj se obranijo tradicionalne prijateljske vezi z ostalimi državami. Vsa pozornost se mora posvečati rešitvi agrarnega vprašanja, a še bolj razvoju kmetovstva in kmeto-

valcev in kmetijskih zadrug, ker je naša država predvsem poljedelska.

Komunistična zarota v Madžarskem.

Budimpešta, 25. septembra. Policija je zasledila jako razširjeno komunistično zaroto in je v Budimpešti aretirala osem oseb, dočim so onkraj Donave izročili oblastvom 14 oseb. Policija je doznala, da so se v glavnem mestu, kakor tudi v nekaterih drugih mestih onkraj Donave razširjali letaki komunistične vsebine. Preiskava je dognala, da so vsi ti letaki vtihotapljeni iz Dunaja. Kakor so aretirani komunisti sami izpovedali, so stremili po vzpostaviti svetov na Madžarskem.

Rusko-poljska vojna.

Varšava, 25. sept. (Izv.) Frontno poročilo od 24. t. m. Južno Pripjeta nadaljujemo z zasledovanjem sovjetske armade. Severno Pripjeta se je na vsej fronti razvil težek boj. Naši oddelki prodirajo zmagovito v smeri črte Beresa-Kartuška-Rožani. Pri Koznici se bližajo, potiskajoč pred seboj sovražnika, trdnjavi Grodno. Naša severna operacijska skupina je prekorčila reko Njemen in zavzela kraj Druski Ewniki.

Poljski mirovni pogoji.

Hag, 25. septembra. (Izvirno.) „Morning Post“ javlja iz Rige, da bodo Poljaki stavili sledeče mirovne pogoje. 1. Obojstransko sovražnost takoj prenehajo. 2. Boljševiške čete se umaknejo za takozvano črto Pilzudekega, ki so je Poljaki zasedli pred rusko ofenzivo v mesecu juliju. 3. V mirovni pogodbi bo poseben odstavek o številu vojščak, ki je smeta imeti obe državi med pogajanjmi za premirje. 4. Črta Bjelostok-Grajevo se bo pred podpisom premirja uporabljala kot prometna črta zapadne Evrope za Rusijo.

Francosko-poljski dogovor.

Varšava, 25. septembra. (Izvir.) Poljski finančni minister Grabski je sklenil v Parizu s francosko vlado dogovor, po katerem bo Francija po končani vojni dobavljala Poljski orožje, strelivo in vojni material. Poljaki so se s svoje strani zavezali da dobavijo Franciji 30.000 ton sladkorja in 10.000 vagonov petroleja.

Razna poročila.

Dunaj, 25. septembra. (Izvirno.) Bivši avstrijski zunanji minister grof Ottokar Czernin bo pri volitvah za narodno skupščino kandidiral na Dunaju.

Beograd, 25. sept. (Izv.) Posl. Ivo Grisogono je vložil interpelacijo, zakaj se ne trasira proge Mostar-Split ob reki Sava s progo v Črno goro. — V Zagrebu umrl mons. dr. Karle Horvat. — Jutri bo prva seja gospodarskega sveta. — Admiral Prica je imenovan kraljevim adjutantom. — Državni svet je razveljavil občinske volitve v Bitolju, kjer so radikali kooperirali s Turki. Razveljavil je komunistične mandate v Valjevu, Nišu in Šabcu. — Semkaj je prispel iznajditelj „grškega topa“ grški general Dangles. — Regent je poslal Millerandu povodom njegove izvolitve predsednikom francoske republike iskreno čestitko. Kakor znano, je bilo leta 1914. predvsem Briandova in Millerandova zasluga, da je zamogla Srbija tako strahovito poraziti Potiorekovo armado. Na njegovo zahtevo je dobila namreč Srbija o pravem času potrebno moderno artilerijo in vojni material.

Kopenhagen, 25. septembra. (Iz.) Iz Londona se javlja, da je delavska trozveza na svoji včerajšnji seji

Začasna rešitev uradniškega vprašanja.

Ljubljana, 25. septembra.

Pozno na večer prinaša telefon začasno odločitev v uradniškem vprašanju. Rečemo: začasno, kajti to, kar se je dovolilo, ne more dolgo zadoščati. Treba z združenimi močmi delati naprej, da se še pred konstituantno izda službena pragmatika in obenem definitivno reguliranje plače. Finančni minister, ki vodi žalostno stanje državnih financ, se je seveda branil, ker ne more najti novih virov. Uradniško stališče je zastopal dr. Kukovec, ki mu je prihitel na pomoč dr. Kramer. Po trdovratnih, večurnih borbah je prišlo do tega, da je finančni minister pridal še 200 milijonov kron, kar omogoči vsaj ugodnejšo diferenciacijo. Tako n. pr. uradnik VIII. razreda, ki mu je prejšnji načrt namenil dnevno 60 kron, dobi po sedanjem 72 kron. Finančni minister hoče kriti večji izdatek s povišanjem pristojbin za vloge in pritožbe. Obenem je obljubil razne pogodnosti, da se uradništvu olajša boj z draginjo. Končno je ugodno rešena zahteva sodnikov po zvišanju posebne sodniške doklade in je tudi za pomožne sodnike nekaj več doseženo. Velik je uspeh v prid učiteljstvu.

Beograd, 25. septembra. (Izvirno.) Odbor za ureditev uradniških plač je izvršil na svoji današnji seji, ki se je vršila pri finančnem ministru dr. Stojanoviču od 10. do pol

razpravljala o vprašanju skupnega nastopa železničarjev in prevoznih delavcev z rudarji. Odločitev še ni padla.

Jadransko vprašanje.

Berlin, 25. septembra. „Deutsche allgemeine Zeitung“ javlja iz Milana: Kakor poroča „Sera“, namerava italijanski ministri predsednik Giolitti osebno uvesti pogajanja z jugoslovanskimi delegati glede rešitve jadranskega vprašanja. Ako bi Jugoslavija obteževala sporazum, bi se Giolitti ne protivil temu, da italijanska vlada prizna novi režim na Reki, za katere neodvisnost bi sicer Italija jamčila.

Proti novim davkom.

Zagreb, 25. septembra. Na sestanku zastopnikov vseh zagrebških gospodarskih korporacij se je razpravljalo o užitniškem davku in o davku na poslovno obrt. V Beograd je bila poslana resolucija, ki protestira proti uvedbi teh davkov zaradi težkih posledic, posebno za široke sloje konsumentov.

Železniška konferenca v Pragi.

Praga, 25. sept. Koncem septembra se bo sestala tukaj železniška konferenca, katere se bo udeležilo okoli 80 delegatov iz Češkoslovaške, Nemčije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije, Avstrije in Madžarske.

Obnova procesa.

Zagreb, 25. septembra. Svoječasna razsoda vojnega sodišča, ki je bila izrečena v pravdi proti Alfredu Diamantensteinu in drugovom, ki so pripravljali v Zagrebu boljševiški puč, pa so bili oproščeni, je razveljavljena in nova razprava se bo vršila dne 2. oktobra.

Bruseljska konferenca.

Bruselj, 25. septembra. (Izv.) Na današnji seji finančne konference je bilo sklenjeno, da ima vsak delegat samo en glas in da se glasovanje vrši poimensko. Soglasno sprejeti sklepi se smatrajo kot predlogi konference. Predlogi, ki ne bodo soglasno sprejeti, bodo predloženi Zvezi narodov. Delegati posameznih vlad se smatrajo samo kot strokovnjaki, ne pa kot zastopniki vlad in torej za vlade skleni niso obvezni.

14. ure, sledečo zaključke. V Srbiji se razedele uradniki na štiri kategorije, ki dobe doklade od 22, 25, 30 in 35 dinarjev dnevno. Neukaznim zvaničnikom je določena doklada 14 do 16 dinarjev, praktikantom 8 dinarjev dnevno. V vseh ostalih krajih države se bo izplačala uradnikom poleg plače in stanarine tudi doklada, ki bo znašala za XI. razred 60 kron dnevno, za X. razred 64 kron, za IX. 68 kron, za VIII. 72, za VII. 76, za VI. 84 in 88 kron za V. in IV. 100 kron za III. 120 kron dnevno. Hrvatski ban dobi dnevno 100 dinarjev doklade, predsedniki ostalih pokrajinskih vlad pa 80 dinarjev. Sodniki dobe poleg dosedanj doklade še posebno doklado 600 dinarjev mesečno, pomožni sodniki 250 dinarjev. Učitelji so glede doklad enaki ostalim uradnikom, dočim glede duhovništva še ni bilo ničesar ukrenjeno, ker za regulacijo njihovih plač niso bili izvršeni nikaki konkretni predlogi. Te doklade pomenijo zvišanje proračuna za 250 milijonov dinarjev letno. Vsled intervencije ministrstva za socialno politiko dr. Kukovca, so bile dnevnice pobiljšane in da je s tem dosežena potrebna diferenciacija. Dalje je ministrstvo posvetilo posebno pozornost uradniškim družinam s tem, da je za vsakega člana družine določeno še posebej 12 kron dnevno. Ravnotako je ukinjena dosedanja meja 6 otrok.

Italijani nezadovoljni z Millerandom.

Rim, 25. septembra. (Izvirno.) „Popolo Romano“ poroča povodom izvolitve Milleranda za predsednika francoske republike sledeče zanimivosti: Bivši predsednik Deschanel se ni slučajno ponesrečil, ampak je kot žrtve atentata padel iz vlaka. Millerandova izvolitev pomeni, da bo Francija v svoji notranji politiki in v politiki napram Rusiji in Nemčiji tvorila desno krilo entente. Italija in Anglija pa levo krilo. Naraščajoča moč Francije in male entente, ki je bila ustanovljena pod zaščito Francije, pomenita resnično nevarnost. Nemčija predstavlja pod temi razmerami propadajočo moč.

Prva seja poljskega državnega zbora.

Varšava, 25. sept. (Izv.) Povodom današnje prve seje jesenske sesije državnega zbora se je splošno pričakovalo „velik dan“. Po prečitaniu uradne izjave o poljskem zunanem in notranjem položaju bi se imela pričeti debata, toda klub načelnikov je ravnotako sklenil, naj se debata preloži na tork, ker odpotuje ministriški predsednik Vitosz te dni v Galicijo. Iz vladnih krogov se zagotavlja, da je vlada v interesu države pripravljena na gotove koncesije desničarskim strankam, od katerih pa se istotako pričakuje, da bodo odnehale. Vsa znamenja kažejo, da gre predvsem za osebna vprašanja. Nacionalisti zahtevajo ločitev dosedanje personalne unije med državnim načelnikom in vrhovnim poveljnikom. Ako do torke v vseh spornih vprašanjih ne pride do sporazuma, je nova težka kriza na Poljskem skoro neizogibna.

Reka okuženo mesto.

Zagreb, 25. septembra. Uradni list prinaša objavo, da se na podlagi člena 10. mednarodne konvencije proglašata Reka za okuženo mesto. V zavarovanje proti kugi odreja ministrstvo za narodno zdravstvo potrebne varnostne odredbe, t. j. zdravniški pregled na vseh postajah in pristaniščih, ki so v zvezi z Reko.

Senzacionalna razkritja o madžarski propagandi.

Dunaj, 25. sept.

Prislo se je na sled načrtom Horthyjeve madžarske vlade v prvi vrsti proti Čehoslovaški, potem pa tudi proti Avstriji in Jugoslaviji. Horthy bi hotel na vsak način vzpostaviti Madžarsko v njeni poprejšnji moči in je organiziral špijonažo in agitacijo po vsem Slovaškem, središče vse te špijonaže in agitacije je pa madžarsko poslaništvo na Dunaju. „Arbeiter-Zeitung“ priobčuje tajno korespondenco načelnika tiskovnega urada pri madžarskem poslaništvu na Dunaju z načelnikom tiskovnega urada v madžarskem zunanjem ministertvu. Iz te korespondence je razvidno, da madžarska vlada izdaja samo za podkupovanje krščansko-socialnega in nemško-nacionalnega časnopisja velike milijonske vsote v svrhu protičeške in monarhistične propagande. Madžarsko poslaništvo je izjavilo, da so ti tajni dokumenti, ki jih je priobčila „Arbeiter-Zeitung“, falzifikati in da na vsem ni resničnega ni; „Arbeiter-Zeitung“ je pa na to odgovorila s tem, da je priobčila fotografije teh tajnih poročil, iz katerih je razvidno, da dela madžarska vlada v Avstriji na to, da spravi klerikalce na površje in da žrtvuje za ta cilj ogromne milijone.

Prško „Pravo Lidu“ pa priobčuje celo poročilo madžarskega dunajskega poslaništva v Budimpešti o špijonaži in propagandi madžarske organizacije na Slovaškem. Iz tega poročila se vidi, da imajo Madžarji svoje zaupnike v čehoslovaških ministrstvih in celo med višjimi oficirji, tako, da so o vseh ukrepih čehoslovaške vlade, kakor tudi armadne-

ga vodstva, natančno in hitro poučeni. Madžarska propagandna organizacija na Slovaškem je natančno in vsestransko izpeljana in njena glavna opora so madžarski veleposelniki, katerih graščine imenuje poročilo prave madžarske trdnjave, propagando pa vodijo tudi učitelji, učiteljice, občinski uradniki, ki vsi imajo samo to edino nalogo, nezavedno slovaško ljudstvo hujskati proti čehoslovaški državi, vzbujati nezadovoljstvo, hujskati ga k temu, da ne izroči žitnih pridelkov, da bi bile na ta način oblasti prisiljene nastopiti proti njemu s silo, kar bi izzvalo še večjo nezadovoljstvo itd.

Naravnost satansko delo, ki so ga zmožni samo Madžarji, najlepše pri tem je pa to, da poročilo madžarskega poslaništva na Dunaju govori o pomoči s francoske strani tako, kakor bi Francija tudi bila vmešana v to lumparijo! Sicer pravi „Arbeiter-Zeitung“, da službena Francija še vedno upira Čehoslovaško, ampak sicer da simpatizirajo vsi francoski krogi z madžarskimi načerti in da bo tudi uradna Francija kmalu prikrito podpirala madžarska stremjenja! Francija hoče na vsak način ustvariti zvezo med Madžarsko in Rumunijo in tako bi Čehoslovaška bila osamljena, ker Jugoslavija bi držala v „šahu“ Italija!

Vsa ta razkritja so izzvala velikansko senzacijo, ker iz njih se vidi, kako podlega sosedu imajo Čehoslovaki in tudi mi v Madžarski! Javnost z največjo napetostjo pričakuje nadaljnega razvoja te senzacionalne afere, ki je nastala po objavi tajnih aktov madžarskega dunajskega poslaništva.

Politične beležke.

Za carinsko avtonomijo Slovenije. Ljubljanska „Jugoslavija“ prinaša članek, da naj se šikanozne carinike odpravi s tem, da se uvede avtonomija.

+ Italijani v Draču? Nekateri listi so poročali, da se je v Draču izkrcala kar cela italijanska divizija, ki naj bi pomagala Albancem pri napadu na našo državo. Ta vest je popolnoma izmišljena, ker se do danes ni izkrcal na albanski obali, ki ob nji patrolira močna ameriška eskadrila, niti en italijanski vojak. Vest o izkrcavanju Italijanov so prinesli neki beograjski listi, a sedaj se iste odločno dementira.

+ Masaryk in kriza v češki socialni demokraciji. Predsednik republike, Masaryk, je imel v Příbramu nagovor na delavce, v katerem je podal tudi svoje naziranje glede krize v socialnodemokratski stranki. Izmed 17 so imeli socialisti 9 ministrov in predsednika zbornice. V nobeni drugi državi v Evropi niso imeli socialisti tako izvrstnega stališča. Vzrok izstopa socialnodemokratskih ministrov iz vlade je kriza v socialnem demokratizmu in v narodnem socializmu. Predsednik je izjavil, da

ne more ničesar storiti za to, kakor da pozove delavstvo, naj trezno presoja položaj ter ohrani razsodnost in razum. Predsednik je govoril tudi o komunizmu in socializmu v Rusiji ter naglašal, da je Rusija agrarna in da tamošnji kmet pozna samo zasebno lastnino. Ruska metoda pa za česko ni prikladna. Tudi nas bomo počasi izvajali socializacijo, samo treba je čakati, da stvar dozori. V prvi vrsti pride za socializacijo v poštevd rudarstvo. Treba je, da delujemo na to v miru in v medsebojnem sporazumu.

+ Nova akcija Francije proti Rusiji. V zadnjem času je opazovati gotove znake, ki govorijo o tem, da pripravljajo Francija nov akcijski načrt proti sovjetski Rusiji. Kakor prva točka se nahaja v francoskem načrtu okupacija bogate Ukrajine. Ta akcija bi morala začeti z izkrcavanjem francoske vojske na obali Črnega morja in z nastopom francoske mornarice v ruskih vodah. Razen vojaških priprav pripravljajo Francija načrt o politični blokadi sovjetske Rusije, da na ta način paralizira velik vpliv sovjetske Rusije med delavstvom zapadne Evrope. Tako sta Danska in Norveška na zahtevo Francije izgnali sovjetskega emisarja Litvinova, ki je odšel na Švedsko ali tudi Švedska

ga je morala izgnati! — Vojaška akcija se pripravlja v Franciji z največjo opreznostjo in naglico, ker bi morala ista začeti že pred letošnjo zimo. Okupacija Ukrajina, te bogate ruske žitnice in premogokopov ob Doncu bi povečala še bolj težko stanje sovjetske vlade, ki je v velikih zadregah glede prehrane in kuriva. — Po poročilih iz Moskve imajo tam že točne informacije o francoskih načrtih in se pripravljajo na odločen odpor.

+ Proti avstrofilstvu na Francoskem. V francoski javnosti se od časa do časa pojavljajo avstrofilski glasovi, ki hočejo Francozom dokazati, da Avstrija ni kriva svetovne vojne, da je njena kazen nezaluzena in da je dolžnost Francije pomagati sedanjemu Avstriji. Ti glasovi imajo svoj izvor v francoskih monarhističnih in klerikalnih krogih. Proti temu francoskemu avstrofilstvu je sedaj odločno nastopil bivši minister André Tardieu, ki piše: Mi Francozi ne smemo nikdar pozabiti, da so bili Nemci in Madžari najogorčenejši sovražniki Francije. Mi ne smemo misliti, da je avstro-ogrsko monarhijo uničila senžermenska mirovna pogodba, ne, Avstrija je propadla v vojni, ki je ustvarila na njenem teritoriju države narodov, ki so bili do tedaj pod njenim gospodstvom. Francija se mora vedno zavedati, da je zemlja demokratizma, ki hoče svojo svobodo in pravico, ki ne sme menjati tradicij svoje zgodovine in svojih idealov. Francija mora brezobzirno zasledovati svoje politične cilje v srednji Evropi. Ko smo se pogajali o miru, bili smo dosledni in energični, a tako moramo biti dosledni tudi sedaj v podpiranju narodnostnih držav, ki so nastale na razvalinah bivše monarhije. Čehi morajo dobiti svoje zgodovinske meje, Rumuni svoje, a Jugoslavija mora dobiti teritorije, ki jih s pravico zahteva. — Tardieu zaključuje svoja izjavljana s pozivom francoski politiki, da si mora iskati zaslombe v srednji in vzhodni Evropi, da mora vzpostaviti sporazum med Versaillesom, Prago, Bukarešto, Beogradom in Atenami, in to ne politiko krivolčnosti in nasilja proti premaganim, ali ipak politiko brez slabosti.

Sokolski vestnik.

sv „Koroški dan“ v Ljubljani. Jugoslovanski Sokolski Savez priredi danes v celi državi „Koroški dan“. Z ozirom na velikansko agitacijo od strani Nemcev na Koroškem ni potrebno še posebej povdarjati pomena tega dne. Vsled tega prosimo vse občinstvo, da podpira Sokolstvo pri tej važni akciji. V Ljubljani se bodo pobirali darovi po mestu. Vsak nabiralec mora imeti legitimacijo Saveza. Vsakdo naj položi vsaj majhen dar na oltar domovine.

sv Sokolstvu v Ljubljani. V nedeljo zjutraj ob 8. uri se zberejo vsi člani in članice v svojih društvenih prostorih, kjer dobe vsa potrebna navodila za dotični dan. Bratje vsi v kroju. Dolžnost vsakega je, da sodeluje pri „Koroškem dnevu“, da bode uspeh tem večji.

Domače vesti.

Ljubljana, 25. septembra.

Danes je „Koroški dan“ po vsej Jugoslaviji. Po vseh mestih in trgih, kamor sega sokolska organizacija, se vrše danes zbirke in prireditve za koroški plebiscit. Upamo, da bo Ljubljana pokazala, da se zaveda svoje dolžnosti. Darujte vsi za „Koroški dan“.

*** Manifestacijski shod za Koroško, priredi Sokolski Savez danes ob 11. uri dopoldne v Narodnem domu.** Pozivljamo vse občinstvo, da se zborovanja udeleži v kar največjem številu, da manifestira za Koroško.

Darovi za Koroški dan. Za Koroški dan je daroval Sokolskemu Savezu g. Anton Kljun 100 K in g. Hrovatin, tiskarnar, 400 K in 700 razglednic. Učiteljska tiskarna 500 kron.

*** Redko odlikovanje.** Povodom svojega obiska v Sarajevu je prestolonaslednik Aleksander odlikoval z zlato medaljo za hrabrost gospo Stojko Kašiković, ki je bila obdolžena od avstrijskih špijonov veleizdaje in jo je vojno sodišče v času vojne obsodilo nasmrtno. Njen zagovor pred avstrijskimi sodniki je bil tako odločen, da je takrat osupnil ves svet. Pozneje je bila pomiloščena na dosmrtno ječo.

*** Poverjenik Vrstovšek je v četrtek nenadoma ukazal zapreti Legatov zasebni učni zavod v Mariboru, ne da bi gojenci napravili potrebne izpite, ki bi se morali vršiti te dni.** Vrstovšek utemeljuje svojo odredbo s tem, da se morajo vsi zasebni učni zavodi ukiniti. Kaj ko bi zaprl tudi vse samostanske zavode?

*** Plebiscitne znamke za koroško glasovalno cono A.** Plebiscitni odbor je izdal pod nadzorstvom deželne vlade in sporazumno s pošto upravo posebne plebiscitne znamke po 5, 15, 25, 45 50 para in 2 dinarja s preiskomom na 2 in 4 vinarških časopisnih znamkah. Plebiscitne znamke se smejo uporabljati za frankiranje pošiljatev do dne 10. oktobra t. l., in sicer po vrednosti, ki je označena na teh znamkah. — Prodajajo se te znamke pri vseh koroških poštinih uradih glasovalne cone A ter pri poštinih uradih Ljubljana 1, Maribor 1, Celje, Ptuj, Nove mesto in Kranj, in sicer samo sedem dni, ker je zaloga majhna. Cela serija stane 40 kron 80 vinarjev. Posamezne komade je dobiti pri imenovanih uradih samo od nekaterih vrst plačilu trojne nominalne vrednosti. Te plebiscitne znamke bodo imele velesko vrednost v narodnozgodovinskem ter tudi v filatelističnem oziru. Vsak, kdor si nabavi teh znamk, si pribavi realno vrednost ter doprinese obenem svoj dar na narodni žrtvovnik.

*** Apel na trgovce!** Odbor za sprejem koroške dece je sklenil, najrevnejše koroške otroke obdarovati z obleko, obuvali, nogavicami itd. Če pomislimo, da Nemška Avstrija kar obisipava ljudstvo v coni B z darovi, človeka kar sreče boli, ko vidi, da so v tem oziru pri nas tako malo stori. Obračamo se tem potom na gospode

lastnike trgovin z iskreno prošnjo, naj vsak po svojem premoženjskem stališču daruje nekaj rabljivega in potrebnega. Koliko jih je med njimi, ki so si morebiti izposodili obleko in čevlje, da so deležni veselja svojih premožnejših tovarišev, da so lahko z njimi prihiteli v Ljubljano. Kako bomo sami veseli, ko bomo videli zvečer otročiče srečnih in radostnih lie zapuščati Ljubljano, vsakega s culico pod pazduho in bodo doma svojim nemškim tovarišem razkazovali in pravili, kje so to dobili. Trgovci! Ljubljanci in Primorci, teknujte med seboj! Darovi naj se blagovoljivo posladi gospej dr. Debelak-ovi v kresijo (poštna direkcija) do ponedeljska popoldne.

*** Akademiki.** Prosim odbornike strokovnih organizacij, da se udeležijo meddržavnih seje v ponedeljek 27. t. m. ob 2. uri pop. na univerzi. Program: Sprejem koroških otrok.

*** Nemške skrbi — za kruh.** Znan gospodarska revija „Der österreichische Volkswirt“ prinaša članek pod naslovom: „Die Brotversorgung für die neue Kampagne“, ki bo posebno zanimal naše Korošce in nemške koroške agente, pa tudi naše domače nezadovoljnejše. Članek pravi, da ob času, ko bi moral biti žitni trg najbolj poln, dobivajo Dunajčani žalostno vest, da bodo jedli koruzni kruh in celo koruzna moka se bo skrčila tedensko s 1/2 racije na 1/4. Zadnje mesece je živela Avstrija od ameriške moke, od te pa je ostalo samo še malo v zalogi, tako da ni moke niti za 14 dni. Zato se je vlada potrudila, da dobi čim prej vsaj koruzno moko iz jugoslavije. Dobila bi jo bila že prej — pa ni bilo denarja. Avstrija rabi dnevno 1600 ton moke, od antante je dobila 200.000 ton in zdaj je pri kraju. „Na lastno žetev“ — pravi člankar — „ki znaša itak le eno petino naše potrebe, se ne moremo zanašati, ker smo od nje le malo dobili. Od cellega pridelka 110.000 ton (lansko leto 180.000 t) je bilo do 1. septembra oznanjenih le 18.329 ton (lansko leto 21.700 ton) oddanih pa je bilo le 4200 ton — torej za 3 dni.“ Tako toži člankar na podlagi podatkov o težkih časih, ki prihajajo nad Nemce. „Da bi celo leto imeli kruh, potrebujemo še sto petdeset tisoč ton pšenične moke, ki jo moremo dobiti samo preko morja. Tako pravi člankar. Iz tega se vidi, da so darovi, ki jih ponujajo agentje našim Korošcem samo začasni, in da bodo Korošci, ako bodo glasovali za Avstrijo koruzne moke stradali, dočim jim bo Jugoslavija lahko dala dovolj belega kruha.

*** D'Annunziovi arditi so danes strah in trepet vsega poštenega reškega prebivalstva; kradejo, ropajo, pobijajo, onečaščajo ženske, a d'Annunzio je popolnoma brez moči in popolnoma v njihovih rokah. Tako so prišli te dni trije arditi v neko reško gostilno, dobro se najedli in napili, a ko je gostilničar zahteval plačilo, so ga pretepli in razbili gostilno, prišla je takoj policijska stra-**

Prosveta.

Narodno gledališče.

Drama:

Nedelja, 26. septemb.: Milan Ogrizovič: Hasanaginica. Izven.

Ponedeljek, 27. septemb.: Leonid Andrejev: Anfisa. B.

Opera:

Nedelja, 26. septemb.: Risto Savin: „Lepa Vida“. (Izven.)

Ponedeljek, 27. septemb.: Zaprto.

— **Iz gledališke pisarne.** Radi obolnosti gospodične Richterjeve se poje danes mesto „Trubadurja“ „Lepa Vida“ za izven.

— **Hasanaginica.** Razveseljivo je bilo na tem večeru to, da je bilo dramsko gledališče zopet enkrat polno. Hasanaginica je ena najlepših jugoslovanskih dram, dovršena po obliki in vsebini. Dosegla je na vseh jugoslovanskih odrih lep uspeh. Slovensko se je lani prvič igrala v mariborskem gledališču, kjer je bila ena najkrasnejših predstav. Veselilo nas je, da smo jo letos videli v Ljubljani takoj v začetku sezone. Ob tej priliki smo imeli priliko po dolgih letih zopet na domačem odru pozdraviti gospo Danilovo. Igrala je naslovno ulogo s svojo znano umet-

nostjo, ki je v današnji dobi nekoliko zastarela, v klasični drami pa more doseči svoj uspeh. Na koncu igre je prejela dva lepa šopka cvetic. Hasanago je igral gosp. Danilo, srečno prebijajoč se od trenutka do trenutka, v splošnem pa je dobro podal tip samozavestnega age. Ljubka in prisrčna je bila ga. Šaričeva kot Sultanija. Gregorinov kadija-idealista je bil dober. Istotako odlični Terčičev Pentorović-beg. Upamo, da bo Hasanaginica še mnogokrat napolnila gledališče.

— **Kulturne vesti.** Minister prosvete je odobril Stankovičevi pevski šoli subvencijo z znesku 12.000 dinarjev. — Prilikom 50 letnice hrvatskega narodnega kazališta bo na predlog ministra prosvete odlikovanih večje število kulturnih delavcev iz Hrvaške.

— **Mednarodna umetniška razstava.** Mesto Geneve v Švici priredi od 6. januarja do 3. februarja 1921. v elektralni palači v Genovi veliko mednarodno razstavo moderne umetnosti slikarstva, kiparstva in arhitekture. V velikanskih dvoranah, ki so špejicijno prirejene za razstave in imajo prostor, da se lahko razstavi čez 6000 del, dobe posamezne narodnosti svoje posebne oddelke. Dela je pošiljati v času od 1. okto-

bra do zaključno 30. novembra, ker se 1. decembra sestane jury. Švicarska vlada je pošiljanje umotvorov oprostila vsake carine. Informacije daje Mr. Bauraine, le Rivage Chambery, Geneve, Suisse; umotvore je pošiljati na naslov Batiment Electoral, Geneve, Suisse.

— **Zveza kulturnih društev v Ljubljani.** Leta 1908. je bila ustanovljena „Zveza narodnih društev za Štajersko in Koroško“, ki je imela že takrat nad 100 rednih članic in ki je takoj v začetku razvila upopolno delovanje. Ob obletnici narodnega vstajenja, ob priliki sestanka starejšin naprednih akademskih društev in ustanovitve Jugoslovanske starejšinske zveze so naši nemurni kulturni delavci na bivšem Štajerskem obnovili omenjeno zvezo pod imenom „Zveza prosvetnih društev za Slovenijo“, Celje. Zveza je hotela združiti vsa slovenska napredna, nepolitična društva, da bi z medsebojno podporo tem laže delovala v prosepah ljudske izobrazbe. Toda v praksi se je pokazalo, da Celje ni ravno najprikladnejše mesto za središče njenega delovanja. Zato so se njeni voditelji odločili, prenesti njeno središče v Ljubljano. In tako se je ustanovila koncem julija 1920. „Zveza kulturnih društev v Ljubljani“. Pravila so potrjena. Z delova-

njem se prične takoj. Pozivljamo tem potom različna narodna društva: čitalnice, knjižnice, bralna, sokolska (izobraževalne odseke), učiteljska, pevška, akademična, podporni, gasilna, športna, olepševalna in druga prosvetna društva, ki niso izrazito politična, da sklenejo na odborovi seji svoj pristop k zvezi. Vsako društvo, ki je javilo svoj pristop in ki ga je zvezin odbor sprejel, je redni član Zveze kulturnih društev. Izjavo za pristop je poslali na ZKD, Narodni dom, Ljubljana. Prispevki se določijo pozneje sporazumno z društvi. Vsako zvezi pripadajoče društvo ima pravico biti deležno vseh koristi zvezinega delovanja in imenuje svojega zastopnika (delegata) v širši odbor. Obračamo se do napredne inteligence, zlasti do imovitejših slojev, da pristopijo k zvezi kot ustanovni, oziroma podporni člani. Ustanovni član plača enkrat za vselej 200 K, podporni pa letno 10 K. Ako kako društvo ali posameznik želi natančnejšega pojasnila v kateremkoli oziru, naj se obrne usno ali pismeno na zvezino tajništvo, Narodni dom, 1. nadstr., Ljubljana. — V Celju se je ustanovil celjski in v Mariboru mariborski odelci. Prijave in plačevanja posameznih društev v območju imenovanih odsekov naj se izvrše naravnost na ZKD. Ustanovni, oziroma podporni člani pa se lahko ja-

vijo ali naravnost pri zvezi ali pa tudi pri dotičnem odseku, ki potem prijave in denar pošlje v Ljubljano. Društva, včlanjena v ZKD, naj poročajo dvakrat na leto: 1.) ob novem letu (vsaj do konca januarja) in 2.) o binkoštih (vsaj do konca junija) pregledno o svojem delovanju.

— **„Učna knjiga in berilo laškega jezika“.** Spisala G. Baroni in A. Segatini. Poslovenil prof. Fr. A. Jerovšek. I. del. Cena 20. Založba Kleinmayr & Bamberg. Str. 147. Ljubljana 1920. — Knjiga je odobrena kot učna knjiga za naše šole in bo dobro služila za začetnike. Učenje italijanščine je za nas praktične vrednosti in bo treba v šoli mladini čim dalje bolj omogočiti pouk. Ta knjiga bo v tem oziru dober učni pripomoček. Namesto „laškega“ jezika bi mi rabili „italijanskega“, ker je „laški“ bolj naš krajeven izraz.

— **Izprehodi po koroški Sloveniji.** Spisal dr. Jos. C. Oblak. Založil „Tourist-Office“. Str. 50. Niheče ne zna s tako ljubeznijo popisovati krasote Korotana kakor Oblak. Topot opisuje in opeva Rož in Podjuno. Dodana je zanimiva razprava o koroškem narečju. Lična knjižica se sama priporoča.

Češi za izboljšanje — naše carine!

ne. Vladi Brišnikovi se je dovolila knjigotrska koncesija. Prošnjam za domovinstvo inozemcem se je ugodilo v toliko, da se podeli zanesljivim osebam le zagotovilo, ako si pridobijo tudi naše državljanstvo. Sovset je razpravljaj nato o mestni klavnici in sprejel protest proti trošarini za najpotrebnejša živila. Sklenil je dalje, da bo moral dijaški dom, ako ne odpusti nemške oskrbnice, plačevati mestni občini, ki je lastnica hiše, 2000 K najemnine.

* **Vojaška realka v Mariboru** se kakor znano, opusti. Letos obstoja na zavodu samo še zadnji razred. Realka ima krasna učila, aparate in preparate, fizikalni in kemični laboratorij, ki bi zadostoval skoro za tehniško fakulteto. Kakor smo zvedeli, se vsa ta učila nameravajo še letos odposlati v Beograd za tamošnje univerzo.

* **Česká obec v Ljubljani** počrta pro své členy a jimi uvedené hosty „Svatováclavské posvícení dne 28. t. m. v dvoraně hotelu „Tivoli“. Začátek v 8. hod. večer. Předprodej vstupenek v drogeriji „Adrija“, Selenburgova ulica.

* **Pomanjkanje stanovanj** postaja tudi v Mariboru od dne do dne neznošnejše. Izpod 200 kron je že težko dobiti kako sobico, za katero računijo ponekod celo do 800 K.

* **Uradniški vlak Beograd-Zemun.** Med Beogradom in Zemunom bo uveden poseben vlak, čigar glavna naloga bo, vse beograjske uradnike, ki stanujejo v Zemunu, prevažati jutraj in popoldne v Beograd, na večer pa nazaj v Zemun. V Zemunu stanuje okoli 500 uradnikov, ki so zaposleni v Beogradu.

* **Podražanje tramvaja v Zagrebu.** S 1. oktobrom se bodo tramvajske cene v Zagrebu podvojile.

Iz uradnih listov.

Imenovanja v področju deželne vlade. Inšpektor pri glavnem poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani Andrej Zmavec je imenovan za kmet. ravnatelja v VII. čin. razr. ter prevzame vodstvo državne vinarke in sadjarske šole v Mariboru. V službo pri kmetijsko-kemijskem zavodu v Ljubljani je sprejet za pogodbenega uradnika dr. Adolf Ambrož, docent na tehniški visoki šoli v Pragi. Policijski komisar in vodja oddelka državne policije pri civilnem komisariatu za Prekmurje v Murški Soboti Gustav Puš je imenovan za višjega policijskega komisarja. Za okrajne pkomisarje na dosedanjih službenih mestih so imenovani: doktor Janko Vidic, provizorni okrajni komisar pri okrajnem glavarstvu v Radovljici; dr. Fran Bratina, provizorni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Mariboru; dr. Ivan Vidmar, provizorni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Velikoveu; Mirko Brezigar, provizorni kocijist pri poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani; dr. Tina Čuš, provizorni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Ormožju; Mihael Zavdral, provizorni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Ljutomeru; dr. Janko Šiška, provizorni okrajni komisar in vodja politične ekspoziturne v Mozirju; dr. Fran Hrašovec, provizorni vladni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Celju; doktor Dioniz Maraž, provizorni vladni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Mariboru; Milan Makar, provizorni vladni kocijist pri mestnem magistratu v Mariboru; dr. Leon Brunčič, provizorni vladni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Celju; doktor Anton Farčnik, provizorni vladni kocijist pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu. Ministrski kocijist pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani dr. Anton Kodrc se je definitivno prevzel v stalež poverjeništvu za notranje zadeve ter se je obenem imenoval za okrajnega komisarja na na dosedanjem službenem mestu. Za provizorne vladne kocijiste na dosedanjih službenih mestih so imenovani konceptni praktikantri: Rado Klanjšek pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo, uradu za zaščito beguncev; Zvonko Bratina in doktor Alojzij Trstenjak, oba pri okrajnem glavarstvu v Ptujju; dr. Leon Gozani pri okrajnem glavarstvu v Krškem. Absolvirana pravnik Ludovik Lobe in Franjo Zmazek sta sprejeta v pripravljeno službo politične uprave deželne vlade za Slovenjo; prvi je dodeljen v službovanje poverjeništvu za noeranje zadeve v Ljubljani, drugi okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

Češka prometna misija se sklenila z ministrstvom saobračaja dogovor o direktnem prevozu blaga na podlagi bernske konvencije. Ta dogovor je dopolnitev trgovske pogodbe, ki sta jo sklenili obe državi pred nekoliko dnevi in ima namen zamenjavo blaga, določenega v trgovski pogodbi, izvršiti. Upati je, da bodo kar najprej odstranjene težave, ki so do sedaj ovirale gospodarske zveze obeh bratskih narodov.

Na naše vprašanje, kaj misli glede internacionalizacije Južne železnice, je dr. Lankáš izjavil: „Češka delegacija se je že v Parizu izjavila proti internacionalizaciji Južne železnice. Pač si želimo direktno železniško zvezo z Jugoslavijo in po našem mnenju bi bilo najbolje, ako bi dobili „prost prehod“ preko Madžarske. Tak prosti železniški prehod bi najbolje odgovarjal našim in vašim interesom!“

Dr. Lankáš, ki je že od nekdanj, posebno pa za čas svojega delovanja kot član mirovne delegacije Češko-slovaške v Parizu, bil najiskrenejši propagator zveze obeh narodov, je končno izrazil svojo iskreno radoet nad tem, da mu je bilo dano spoznati razmere v Jugoslaviji in navezati prijateljske zveze s sedanjimi prometnimi krogi. Dr. Lankáš je bil dvakrat sprejet v avdienci pri ministru Trumbiću, ki je pokazal svoje največje zanimanje za ureditev prometa med obema državama in je obljubil vsestransko podporo, da se promet uredi in izpopolni.

== **Ljubljanski trg.** Z dnem 25. t. m. so sledeče cene v veljavi: Slanina 50 K, riba in salo 52 K, prašičje meso 2. vrste 30 K, 1. vrste 32 K, kranjske klobase pol prekajene, čisto svinjske 54 K za kilogram za producenta, popolnoma suhe 64 K kilogram. Prihajajo posamezne vesti, da so cene prašičem v Hrvatski došle na višek. Splošno pa vlada v tem še vedno pesimistično naziranje zaradi močnega izvoza prašičev in pomanjkanja istih v Hrvatski. Brezdvomno bi cene prašičem takoj padle, kakor hitro bi se uknil izvoz. Bilo bi torej zelo na mestu, ko bi zadevo v Beogradu preštudirali in uki-

kočena. Konzum govejega mesa, ki spada dandanes k najcenejšim živilom, je umevno zelo velik. Zadruga mesarjev in prekajevalcev bo povečala na ljubljanskem trgu svoje stojnice za prodajo govejega mesa po 17 in 18 K za kilogram. Na tej stojnici se bodo prodajali mladi prekmurski biki in telice dobre kvalitete. — Kruh se je podražil beli na 14 K in črni na 8 K za kilogram. Perutnili potrebno, da ne spravimo cene slanini morda celo na 60 K. Mnogo veliko prašičam letos ni redilo nobenih prašičev, ker so stroški za koruzo presegali doseženo živo težo.

— Ostalo meso stoji na prejšnjih cenah. Dobava zadostnega števila let ljubljanskemu trgu je zelo otežnina se je pričela močneje prinašati na trg. Par lepih piščancev stane 60 K. — Jajec še vedno ni. Na Dolenjski cesti ob dolenjskem kolodvoru se je baje razvila mala jajčna borza. Prekupčevalke donajajo namreč z Dolenjskega jajca in zahtevajo zanje celo po 2-50 K za kos. Bilo bi umestno, ko bi se to družbo peljalo s spremstvom na ljubljanski trg, kjer jim nihče ne odreka primerne dobička in se jemlje vedno ozir na vse nastale težkoče v trgovini. — Krompirja posebno primanjkuje na trgu, a vzlic temu ni pritožb s strani konzumentov. Nekateri stranke so že napravile poizkus, plačevati krompir po 2-30 K in čez za kilogram, brez ozira na druge konzumente, ki ne morejo plačevati takih cen. Večina strank se preskrbi sedaj s krompirjem na debelo. — Kmečki sadni trg je zelo živahen. Prihaja prav dobro sadje na trg po 2-50 K kilogram. — Manipulacije z mlekom so na dnevnem redu. Tako se je pripetil slučaj, da je prinesla neka prodajalka iz ljubljanske okolice na trg mleko, fabricirano iz moka. — Pritožbe zaradi slabe, pokvarjene moke so zelo pogoste. Mislim, da vendar ne moremo zahtevati, da bi užival naš konsument danes v Jugoslaviji kisló, grenko in povrh še drago krušno moko, zmlato iz vseh mogočih surogatov in povrh v mlinu morda še namočeno. Splošno bi bilo želiti, da bi se morala v trgovanju nekoliko dvignila, za kar drugi pošteni trgovci in občinstvo samo lahko mnogo pripomore.

== **Pogodba z Avstrijo.** Iz Beograda nam poročajo: „Službene Novine“ od 23. t. m. objavljajo besedilo kontingentne pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo. Izvoz iz Jugoslavije v Avstrijo se prične z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, in traja do 30. junija 1921. Po pogodbi mora naša država dobaviti Avstriji dva kontingenta pšenice, prvi 1500, drugi 5000 vagonov, dalje 4000 vagonov koruze, 8000 vagonov svinjine. Avstrijska vlada se obvezuje, da v predpisanim roku dobavi minimalni kontingent v pogodbi predpisanega blaga.

== **Oddaja izvozne pšenice in natura.** Uradno poroča ljubljanska vlada: „Deželna vlada za Slovenijo, poverjeništvu za notranje zadeve, naznanja: „Z odlokom privredno finansijskega komiteta ministrara od 2. t. m., C št. 56.567, je odobren izvoz petnajst tisoč vagonov pšenice. Povodim izvoza bo moral izvoznik predložiti carinarnci dokaze o osiguranju valute in uverenje ministrstva ishrane, da je v naturi plačal izvozno carino po čl. 139. finansijskega zakona.“ — Čudno se nam zdi, da ljubljanska vlada nič ne ve o tem, da je minister Drašković kot namestnik finančnega ministra Stojanovića za časa njegove odsotnosti že pred 10 dnevi izdal naredbo, s katero se je prvotna naredba v toliko izpremenila, da ni treba izvozniku pšenice plačati „izvozne carine in natura“, ampak izvoznik mora samo osigurati valuto ter plačati izvozno carino v denarju, ki znaša 260 K za 100 kg. Radovedni smo, ali je tukajšnja carinarncia obveščena o slednji naredbi ministra Draškovića.

== **Madžarske delnice.** Opozarjajo se delničarji, ki imajo madžarske delnice, da je madžarska vlada izdala naredbo glede notifikacije delnic.

== **Kampanja sliv v Bosni** je že skoro končana. Letina je jako dobra. Naročila prihajajo iz Avstrije in Nemčije. Pridelalo se bo 2000 vagonov sliv in 140 vagonov pekmeza. Cene so bile spocetka 9 do 10 kron pozneje se narasle na 12 do 14, sedaj pa so padle zopet na 11 kron.

== **Velika pivovarna** se bo osnovala v Zagrebu, največja v Jugoslaviji. Pridelala bo preko 200.000 hl piva.

== **Spomenica naših pomorščakov.** Savez Jugoslovanskih pomorščakov v Bakru je izročil dr. Vesniću in dr. Trumbiću spomenico, v kateri protestira proti aranzmanu glede razdelitve sovražne tonaze, zlasti proti temu, da veliko parobrodno društvo „Adria“ ni dodeljeno naši državi. S tem je ogrožen obstoj tisočih naših družin in vrhuteba tudi vsa trgovina preko morja.

== **Tovarna za novo eksplozivno snov.** V Zagrebu se je osnovalo domače društvo za izkoriščanje patenta za produkcijo eksplozivne snovi, ki se imenuje „Titanit“. Društvo bo zgradilo dve tvornici. Eno v Karlovcu, drugo pa pri Beogradu ali v Paracinu. Društvo ima šest milijonov kron glavnice in se imenuje „Titanit“.

== **Zagreb brez jaje.** V Zagrebu vlada občutno pomanjkanje jaje. Cene so porastle že na 4 K, a jih tudi za to ceno ni mogoče dobiti. Zagrebška mestna občina je zaradi tega naprosila ministrstvo, naj prepove izvoz jaje.

== **Naša trgov. agencija na Dunaju.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo, da se na Dunaju osnuje naša trgovinska agencija.

== **Velike licitacije lesa.** Ministrstvo za šume in rude bo v kratkem razpisalo velike licitacije o prodaji lesa, predvsem v Stari Srbiji in Makedoniji. Vse licitacije bodo objavljene v „Službenih Novinah“.

== **Uvoz luksus-blaga.** Generalni direktor carin je bilo predložilnih 1700 prošenj za uvoz blaga, katerega uvoz je prepovedan, katero pa je bilo nakupljeno pred prepovedjo tega blaga. Poseben odbor, kateremu so bile izročene te prošnje, je rešil doslej 1200 prošenj, ostale pa bodo rešene v teku 14 dni. Rešitev se objavi po carinarnicah.

Borze 25. septembra

Zagreb. Danes ni bilo borze, zato pa je bil promet izven borze precej živahen. Skoro vsi tečajji so znatno padli, posebno zaradi tega, ker so padli tudi v Beogradu, kjer je finančno ministrstvo vrglo na trg znatne množine tujih valut in tako paraliziralo tečaje, ki so narasčali.

Beograd, valute: francoški franki 195 do 200, dolarji 25.60 do 28.70, lire 122 do 130, marke 49 do 49.50, leji 56 do 57, levi 41 do 41.50, avstrijske krome 10.20 do 10.30. **Devize:** London 103 do 103.50, Pariz 193 do 195, Zeneva 485 do 490, Rim 120 do 125, Praga 41 do 43, Dunaj 9.90 do 9.95.

Dunaj, devize v prostem prometu: Zagreb 247 do 267, Budimpešta 97 do 107, Praga 402 do 428, Varšava 100 do 118, dinar 1000 do 1050, dolar 235, lira 1090, lej 515 do 517, rublji 280, marka 500 do 505, francoški franki 1700, švicarski franki 4075 do 4080, funti 850.

Trst, devize: Pariz 161.50, London 83, Zürich 381.50, Bukarešta 46.50, Zagreb 19.75, Praga 33.50, Dunaj 8, Newyork 23.45, Berlin 38.70.

Zürich, devize: Berlin 9.75, Holandska 193, Newyork 622, London 21.72, Pariz 41.70, Milan 25.80, Bruselj 43.60, Kopenhagen 84.50, Stockholm 124, Kristijanija 82.25, Madrid 90.80, Buenos Ayres 230, Praga 7.90, Beograd 20, Zagreb 5.10, Dunaj 2.72½, žigosane 2.40, Budimpešta 2.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Slabost barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Prelivni mm
24. sept.	22. uri	741.9	19.2	brez vetra	jasno	0.0
25. sept.	8. uri	741.8	11.8	sl. jug zap.	več. obl.	0.0
25. sept.	15. uri	741.2	28.7	moč. zap.	pol. obl.	0.0

Obir 2044 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Slabost barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Prelivni mm
24. sept.	22. uri	602.0	9.0	moč. zap.	jasno	0.0
25. sept.	8. uri	601.7	8.0	„	več. obl.	0.0

Srednja večerajnja temperatura 19.6, normalna 19.6
Vremenska napoved: Večinoma jasno, toplo in mirno vreme.

Poslano.

Opozarjamo slavno občinstvo na današnji oglaš „Bod“.

Domača trdnja Verdnik & Znidar, Ljubljana, Poljanska cesta št. 12, je priložila današnji izdaji za Ljubljano svoje priporočilo, na kar opozarjamo cenjenq občinstvo. 224

za, a arditji so začeli z revolverji na policijo in smrtonevarno ranili enega stražnika. Policaji so se morali braniti z orožjem, vnela se je prava bitka, ki je končala s tem, da je bil en ardit ubit, druga dva pa oba ranjena. Take slike se ponavljajo na Reki vsak dan.

* **Trboveljska pošta.** K našemu zadnjemu dopisu glede trboveljskega poštnege urada sporočamo, da je še vedno zaprt in namerava ostati zaprt tako dolgo, da dotični poštni uslužbenec najde stanovanje. Zaprt je oddelek za priporočena in ekspresna pisma ter zavoje. Nujno je že potrebno, da se zgrane pristojne oblasti in napravijo konec takim razmeram.

* **Promet z Italijo** ustavljen. Več dni trajajoče deževje je povzročilo pri Malborgetu ogromen usad, vsled česar je železniška proga med Trbičem in Pontebu popolnoma porušena. Vsled povodnji v gornji Italiji je železniška proga pri Vidmu preplavljena. Promet med Trbičem in Vidmom je ustavljen. Dela za vpostavitvev prometa bodo trajala 14 dni.

* **Brezlična postaja na Topčiderskem brdu.** Radiobrzojavna postaja na Banjici pri Beogradu, ki je bila doslej v rokah vojne uprave, je bila te dni izročena ministrstvu pošte in brzojava. In tako bo radiobrzojavna zveza z inozemstvom na razpolago občinstvu tudi za privatne brzojavke. Z ozirom na razvoj brzojavnega prometa z zapadom, se je ministrstvo odločilo za gradnjo nove radiobrzojavne postaje v večjem štilu. Po tem projektu bi imela postaja emisijo od najmanj 100 hektovatom in bi bila opremljena z najmodernejšimi Marconijevimi aparati. Postaja bo imela dva odseka: enega za sprejemanje, drugega za oddajanje brzojavk. Nova postaja se zgradi na Topčiderskem brdu. Mogla bo sprejemati in oddajati tudi brzojavke za Ameriko. Stala bo štiri milijone dinarjev.

* **Stavka tramvajskih uslužbencev.** Danes ob pol 1. popoldne so stopili uslužbenci ljubljanske tramvajske železnice v stavko.

K tej splošni stavki tramvajskih uslužbencev doznavamo iz delavskih krogov, da so stopili v stavko, ker jim ljubljansko vodstvo cestne železnice, kakor glavno ravnateljstvo na Dunaju ni še rešilo njih prošnje po povisanju draginjske doklade. Stavka ni omejena na čas. Do incidentov doslej ni prišlo. Stavka je povsem mirna.

* **Delavnice za šolska učila.** Ministrstvo prosvete je poslalo v Prago svojega delegata, da prouči v Češko-slovaški delavnice za šolska učila, da bi se iste upeljale po češkem vzorcu tudi v naši državi.

* **Izpit učne usposobljenosti za pouk telovadbe** na srednjih šolah se vrši dne 9. decembra t. l. na vseučilišču v Zagrebu. Prijavitelj se je pri tozadevni komisiji ali pri predsedniku g. dr. Fr. Bučariju, Zagreb, Josipovac.

* **Mestni dekliški licej.** Gospodinj-ski tečaj na liceju prične s 1. oktobrom, ako se zglati zadostno število gojenk do 28. t. m. — Gojenke licejske ljudske šole se zbero v torek 28. t. m. točno ob 10. uri dopoldne na vrtu Mladike, od koder gredo na prostor, ki jim je določen za sprejem krcoške mladine.

* **Studijsko leto 1920/21** se prične na tehniški fakulteti začetkom meseca oktobra, in sicer II. in III. letnik v polnem obsegu, izvenzni strojno-elektrotehniški oddlek. Za I. letnik se bodo vršila predavanja zaradi pomanjkanja prostorov početkom le v skracenem obsegu, v popolnem obsegu pa počeni s 1. januarjem, to bo po otvrtvi lastnega poslojpa tehniške fakultete. Fakultetni svet tehniške fakultee obžaluje, da v študijskem letu 1920/21 ne more otvoriti III. letnika na strojno-elektrotehniškem oddelku zaradi pomanjkanja kvalificiranih učnih moči za glavne strokovne predmete.

* **Kje ste, gospod konsistorijalni svetnik Janez Kalan?** Sokol v Radomljah toži Janeza Kalana, konsistorijalnega svetnika zaradi žaljenja časti, ker je dne 18. julija 1920. v Radomljah napadel sokolstvo v svoji cerkveni propovedi. Okrajno sodišče v Kamniku pa mu ne more dostaviti za razpravo, ki je razpisana na 30. septembra, vabila, ker se gospod Kalan skriva.

* **Iz seje mariborskega mestnega soveta.** Mariborski mestni sovset je na svoji seji v petek odklonil vse prošnje za koncesijo trgovskih agentur, ugodil pa je par prošnjam za koncesijo trgovine. Tudi prošnje za gosulniško koncesijo so bile zavrnje-

Mali oglasi.

Bojige iz inozemstva dobavlja najhitreje in po originalnih cenah **JADRAN**, založbeni oddelk Maribor, Gosposka 44. 206 1

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica **IVAN BRICELJ**, Dunajska cesta 16. se priporoča. Iskrivitev točna, cene zmerno. 53-3

Trboveljska premogokopna družba išče za takojšnji nastop **lesnega nakupovalca**. Ponudbe se prosijo na naslov: **Trboveljska premogokopna družba**, oddelk za les, Ljubljana, Knašjeva ul. 13. 222

Ure, zlatnino in srebrnino kupite najceneje pri trdki **Ivan Paklž**, Ljubljana, Stari trg 20. 52-2

Sobo z električno razsvetljavo iščeta dva srednjeolca. Cena postranska stvar. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Jutra«. 184 6-5

Ure, žepne, popravlja nasproti glavne pošte **F. Čuden** Stn. urar v Ljubljani. 10-9

Rlobuki in modno blago za moške se dobi po primerni ceni v trgovini: **J. Kunovar**, Stari trg 10. 3-4

Zaboje in kante od ameriškega petroleja in **železne sode** kupi **Sever & Komp.** Ljubljana, Wolfova ulica. 9-10-9

Stanovanje dveh sob, oziroma eno pohištva, iščeta zvečkom ali za polovico oktobra novoporočenca. Ponudbe: »Stanovanje«, poštni preda 165. Ljubljana. 1-3-3

Išče se **transportno kolo** za prevažanje lažjih stvari. Reflektira se le na do ro očevano kolo. Ponudbe na upravo »Jutra«. 188 4

Klavirji na obroke harmoniji, violine, strune in vse glasbene potrebščine. Velikanska zaloga. **Alfonz Breznik**, bivši učitelj Glasb. Matice, Kongresni trg št. 15. 03 52-5

ČEVLJI na debelo in na drobno, vse vrste moški, ženski in otroški, delavski kakor tudi najfinjši vseh vrst po najnižjih dnevnih cenah se dobijo pri znani trdki **Aleksander Oblat**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28. Tudi se pošilja po povzetju po vsem kraljestvu.

Več raznašalk za navoščanevjljene okraje ljubljanske sprejme takoj uprava »Jutra«, Sodna ulica 6.

Naznanilo. - BOI. -
P. n. občinstvu se naznanja, da je **Prva dunajska pralnica in svetlolikalnica** **zopet odprta**.
Priporoča se ob enem za nadaljnjo naklonjenost. **J. Pirž**, 216 Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8, nasproti hotela Štrukelj.

Rabim za takojšnji nastop stavbenega pisarja, veččega pisanja za izdelovanje detajlov za mizarstvo in tesarstvo. Sprejme se tudi samo za popoldanske ure. **Franc Ravnikar**, 210 3-3 mestni tesarski mojster, 210 Linhartova ulica št. 25.

Prima dalmatinsko vino v zalogi Apollo in Lissa (Vis). **Veletrgovina z vinom in žganjem** **Ludovik Dekleva, Šiška**. 223

Oglašase za vse liste sprejema po originalnih cenah ter daje vsakršne informacije na točneje in točna ekspedicija in informacijski zavod **JADRAN**, Maribor. 207

Nova partija popilnih jermenov došla. 151 4
Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska de niška družba Maribor.

Konfekcijska tovarna družba z o. z.
: Ljubljana, Dunajska cesta, Stožice. :
Telefon št. 532. O: rednja pisarna Aleksandrova cesta št. 3.
Največja jugoslovanska izdelovalnica
: moške, deške in otročje obleke. :
Samo na debelo! 107 10-3 Samo na debelo!

!!! Naročite !!!
V teku 10 dni prispe večja množina **dežnih plaščev** v vseh številkah od 44 do 56 in v raznih oblikah za dame in gospode. Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900- do K 1050- za komad. — **Zajamčeno nepremočljivo!**
Naročila sprejema: **Prva kranjska razpošiljalnica**
Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg.
Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Generalno reprezentanco slovite znamke
THE FOR EVER SHOE ima trgovina s čevlji 212 3-1
J. BLAS
Ljubljana, Pod Trančo št. 2,
postaja cestne železnice. (Preje Miklošičeva cesta 16.)
Velika zaloga inozemskega blaga. Najsolidnejši izdelek. Konkurenčne cene.
Naročila z dežele izvrše se točno. 212 3-1

Sobo, meblirano ali prazno, v mestu ali okolici, išče trgovec.
Naslov rove: Igljé, krojaški mojster **Kolodvorska ulica 28.** 217 2-2

ŠTAMPILJE GRAVEUR **ANT. ČERNE** LJUBLJANA DVORNI TRG 1. franko 6 13-6
Pisalne stroje Remington, Imperial, Century z latinico in cirilico ter vse strojne potrebščine 53 10-10 ima v zalogi **FRANC BAR**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. Telefon 423. Mehanična delavnica za popravilo strojev.

Obvestilo.
Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah **Gotovi čevlji** v zalogi. **Taristovski čevlji domačega izdelka.** 214 8-1
Ant. in Jož. Brajer-apele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Iv. Jax in sin Dunajska c. 15., Ljubljana. **Sivalni stroji** in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vsejanje ponudbe brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffenrad. Začasno znižane cene.

Odvetniška pisarna 150 6
Dr. Karel Koderman v Mariboru se je preselila na **Aleksandrovo cesto 12** (na vogalu Sodne ulice).

Vsakovrstno kolonijalno in materijalno blago dobavlja za takoj po najnižjih cenah 126 3
Veletrgovina Fran Derenda, Ljubljana Emonska cesta 8. Telefon Interurb. 313.
Ravnoram se proda po primerni ceni večja množina **dobrih vinskih sodov za takojšnjo uporabo.**

Pozor! Filatelisti! Pozor!
Korošk plebiscitne znamke (avstrijske) prodaja po zmerni ceni 181 2
Ivan Oswald, Velikovec, Koroško.
Naročite jih takoj, ker je izdaja le majhna, povpraševanje pa veliko.

„JADRAN“ d. z. o. z. 21 104-10
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9
ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:
Pšenično moko, pšenico, koruzo, oves, koruzo za krmo, pšenične otrobe, proseno kašo, ješprenj, sladkor, češki, v kockah, ameriški, Java kristal beli, kavo, najfinjšje namizno jedilno olje, testenine, sir, riž, Ceylon-čaj, poper v zrnju, sol, vžigalice, milo in petrolej, belo čiščen, sukneno in manufakturno perilno blago, čevlje, moške, ženske in deške, ročno delo, trpežno, v vseh številkah.

Čevlji tovarne
Peter Hožina & No., Tržič
se prodajajo zaradi začasne opustitve obrata, dokler traja zaloga, po znatno znižanih cenah
na debelo in drobno.
Izdelki zajamčeni samo iz najboljšega usnja.
Zaloga: Ljubljana, Breg št. 20.
Pri naročilih je dobro, ako se sklicujete na oglas v »Jutra«.

